

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Gazdák ellen.

Megszokott már, hogy azok, akik a gazdák ellen rendszeres hajsztát folytatnak ebben az országban, minden téren a gazdaságban keresik a bűnbakot. Hallatszott már, hogy a háború a magyar gazdák miatt tört ki, mert Szerbia nem hajthatja be hozánk járványos élő állatait. Hallani lehet elégszer, hogy a drágaságot nem a túltengő közvetítés idézte elő, hanem a gazdák. Ha sok kivándorló ment Amerikába, annak is a gazdák voltak az okai. Ha a nemzetközi agitátorok aratósztrájkot rendeztek, ugyancsak a gazdák voltak a bűnösök. A gazda huzza a legtöbb hasznot a háborúból, a gazda az oka a tisztviselők nyomorának s a gazda az oka annak is, hogy nem terem többet a föld.

Az adóreform kapóra jött, hogy újra föléledjen az offenzíva a magyar gazdák ellen. Nincs az a jövedelem, nincs az a vagyon, amely nehezebben volna eltitkolható, mint a gazdák. A földet, a termést nem lehet páncélsekre nybe tenni, vagy Svájcba küldeni, mint a tőkepenzeseknek, a bankároknak az értékpapírjait. Még a gyáros, meg a kereskedő is eltitkolhatja jövedelmét, csak a gazda nem. Nyilvánvaló tehát ebből is, hogy az új adók a földre

raknak újabb és legsúlyosabb terheket. De azért a szabadgondolkodók, egyes bankvezérek s a nemzetköziek, akik a hírhedt drágasági anket óta, melyen a magyar plutokrácia egyik vezére elnökölt, nagyon megértik egymást, a világért sem akarják elszalasztani a jó alkalmat, hogy a magyar gazdatársadalom további megterhelését sürgezzék s elég lelkiismeretlenül azt hirdesék, hogy a gazdaosztály fizet Magyarország legkevesebb adót.

A gazdatársadalom országos szervezetei és a vármegyei gazdasági egyesületek fölliratai ott vannak a képviselőház asztalán. E fölliratok a legkomolyabb hangon mutatnak rá, hogy a magyar földbirtok a legszélsőbb lehetőséghez jutott a teherpróbánál. A magyar gazdaosztály készséggel vállalja a háború terheinek őt megillető részét, de erélyesen tiltakozik minden egyenlőtlenséggel szemben, mely az ingó tőkének kedvez az agyonterhelt földdel szemben.

Az adójavaslatok feltűnően kedveznek a plutokráciának. A nagy fővárosi bankok, melyek — uralkodva a náluknál szolidabb vidéki pénzintézeteken is — minden hatalmat magukhoz készülnek ragadni ebben az országban, kisebb kulcs szerint adóznak az új javaslatok szerint. A képviselőház pénzügyi bizottsága még további kedvezést sta-

tuált a javaslatokban bizonyos módosítások révén. Ezt nem veszik észre a szabadgondolkodók és nemzetköziek, de nem veszik észre maguk a plutokrácia képviselői sem, akik elvakultan folytatják a hajsztát a földbirtok ellen.

És ez a céltudatos aknamunka, mely vámpolitikát, háborút, drágaságot, birtokpolitikát, szóval mindent kihasznál, hogy a föld mostani megművelői alól kihuzza a talajt, ez az aknamunka, melynek berkeiből indulnak ki a szocialista földosztás jelszavai s egyuttal a bankok tömegbérletei, vállalkozásai is, most már nem csak az „ezer holdas” nagybirtokost támadja, hanem a „kapzsi paraszt”-ot is, aki ellen azt a hitet terjeszti a városi lakosság körében, hogy saját zsirjában fullad, kiszipolyozza a városi fogyasztókat s rettenetesen meggazdagodik a háború alatt.

Ez a türelmetlen hajsza, mely most a gazdák ellen folyik, már sejtíti, hogy a szövetségzett plutokrácia, a szélső merkantilista, szabadgondolkodó és nemzetközi körök mily kétségbeesett harcot indítanak meg a háború után a magyar gazdatársadalom ellen. A talajt most készítik elő a későbbi hadjáratra. El akarják hitetni, hogy a gazdák a háborús nyomor vámszedői. Nem bírják átlátni, hogy a mezőgazdaság nem

Az opálszinű lepkék.

A festő felállt az öblös, bordóvörös karosszékéből, a magas, művésziellen megkonstruált könyvállványhoz ment, a középső polcra levett egy fehér, aranymetszésű könyvet és ezeket mondta:

— Ti nem érzitek és nem aknázzátok ki a hit szépségeit. A hitben, de mindenben, akárcsak a fában, egyedül a törzset, ezt a letörhetetlen, szikár, magasba nyúló, de disztelen erőt látjátok meg. Az almavirág, a szemérmes mandulafaszírom nektek nem jelent semmit. Nem is vesztitek észre. A rózsában is csak a rózsát nézitek és nem a szépséget. És így vagytok magatokkal, lelketekkel, hitetekkel, égbe lendülő vágyatokkal, amely tiszta és végtelen, de nincs pompája, fénye, tündöklő szépsége, csupasz és ruhátlan, mint a görög gladiátor drága olajtól ragyogó teste. Pedig épen a mi hitünk a legékesebb. A katolikus pompáját és ragyogását nem multa még felül senki és semmi. Sokat töprengtek és vívódom magamban, erről egyszer könyvet kellene írni, hogy a hideg, hűvös lelkem öntudatra ébredjenek, kilépjenek a zárt, festetlen falak közül és a művészet arany szárnyain emelkedjenek a magasba.

— Mit szólsz hozzá? Ugy-e furcsállod? Én nem. Én hiszek a mi szépségeink győzelmében. Én bízom a művészet mágius erejében. Én várom azt a boldog időt, mikor a festő ecetének alanya sugározza be a leikeket és az ezüst, kék, narancs-sárga, édes zöld, karminvörös színek és a végtelenbe szaladó vonalak harmoniája oly csudálatba és ektázisba ringatja az emberek földi életét, mint a komor középkori harcost Krisztus keresztfájának picé, megfakult forgácsa.

— Mosolyogsz? Azért nem haragszom. Ma-

gam is érzem, eddigi beszédem csak meddő teória. Az igazi ezután jön. Hallgass meg! Egy kedves és régóta ápoltt, reménytel dajkált intím tervemet árulom el neked.

— Mindig sejtettem, hogy mi nem aknázzuk ki a hit művészetét. Érintetlenül hagyjuk. Elzárjuk magunk elől a gyönyörűségeket, mint a monstranciát poros tabernakulomok fenekén. Nem övezük körül életünket a hit girlandjával. Koszoru nélkül, pórén és magányosan járunk országutainkon, akárcsak hontalanok, a szépség vidékéről száműzöttek. Lelkünk rubinnal kiverit arany serlegét nem töltjük meg a hit tömjénével és a szépség mirhájával. Miért van ez? Hanyagság vagy mulasztás? ... Itt kell valami merészet tenni.

— Évek óta áhítatos vágyat hordozok a szívem alatt. Ezzel alszom el s ez napi gondjaim eloszlatója. Egy téma. A kis Jézus a főszereplője. A názáreti ács és Mirjám fia. Az egész történetnek alapja voltaképpen legenda. De szép, alanyos s rajta van a középkori ferences szellem illata.

— Hallgass meg, felolvassom a kis legendát, honnét a témát vettem. Aztán ítéld: megfesthetem-e? Az újvári ferences noviciusok rektoriájának bolt-hajtásos szőnyege falára terveztem.

Tizenkét gyermek játszadozott a lankáson. Közel a kupolás, sötétárnyéku cipruserdőhöz. Színes szárnyu tavaszi lepkéket kergettek a réten s elfáradva leheveredtek a bárosnyos fűre.

Názáretiek voltak. Kedvesek és vidámak. Fehér, finom porcellán-arcukon és törékeny vállukra boruló aranyozóke hajkoronájukon csillogott a déli nap. Főfénylett, megvillant, amint édesen megmozdult a sok kis apró fej. Hoasszu, piros és kékszegélyű ruhájuk úgy simult harmatos testükhöz,

mint a főpapok aranyrojtos palástja. Csak gömbölyű, rózsaszínű karjukat nem takarta be.

Elfáradtak, mert sokáig az eget nézték hallgatagon. Mintha üdekek szemük tündöklése a napsugarakkal incselkedett volna. Belemerültek az arannyal zománcozott kék tengerbe.

Parányi szívük zenéje is megnémult. Révetegen csak a magasba meláztak, ép úgy, mint akik a vitorlás orránál állva, szemükkel szeretnek fölmérni a látlatatlan, az elérhetetlen, roppant messzi vizeket.

Picit aggódók és szomorúak is voltak. Egész délelőtt futkároztak, hancuroztak a kertek végében. Lepkéik csalogatták, csalták, hívogatták őket. De hasztalan! Hipp-hopp, fűszálról-fűszálra, virágról-virágra, bokorról-bokorra, gránátalmáról vérvörös rózsára szálltak sebesen, mint a tenger felől fujdogáló déli szellő. Hiába volt pöttyön lábuk gyors, mozdulatuk fürgé és kerek kék szemük éleste-kintetű. Ma valamennyi tavaszi lepke még fürgébb, óvatosabb és figyelmeőbb volt náluk. Pedig úgy fájt a szívük szépségük után. Ilyen drága, opálszinű, kékeres szárnyu lepkéket még soh se láttak. Amint kiterjesztett szárnyukon megcsillant a napsugár, varázsba ejtette őket. Ilyen tünde tünemény csak otthon táruult eléjük, nagy ritkán, mikor komoly és áhítatos ünnepek estéjén előkerültek a súlyos ezüsttel és arannyal átvert ruhadarabok.

— A lepkék elszálltak, — mondta valamelyik csöppség.

— Elszálltak, — ismételték majdnem valamennyien.

— Hívjuk őket vissza! — sóhajtotta egy kis lányka.

— Hívjuk! ... Talán visszajönnek! — sutogták fiélenken.

olyan üzem, mint a gyárosoké, meg a nagy bankoké, amelyek száz százalékot, vagy annál többet is jövedelmeznek a háboru alatt. Nem látják be, hogy a háborus ár-emelkedésben legkisebb része sincs a mezőgazdaságnak, melyben a gazdák nem alkathatnak kartelleket, a gyárosok az iparban. A gazdaságsadalomnak nyitott szemmel kell néznie ezt a hajszát s úgy fordulhat, hogy épp az ellenkezője fog történni, mint amire a gazdák ellenlábasai készülnek. Az agrármozgalom a háboru után új erőre kap abból a hatalmas erkölcsi tökéből, melyet a földmives osztály milliói a lövészárokból hoznak magukkal. Ez majd visszaveri az országot fentártó mezőgazdaság valamennyi ellenségét.

Sebesültek érkezése.

Alig múlt el két hét, hogy a helybeli katonakórházba az orosz harcterről 220 sebesült érkezett. Mult péntek délelőtt a kórházparancsnokság ismét hivatalos értesítést kapott, hogy aznap este 7 órakor sebesültvonat érkezik a jutasi állomásra, mely 453 beteget és sebesültet hoz, kik között 339 az ülő és 114 a fekvő beteg. Ezen számban 21 ülő és ugyanannyi fekvő orosz hadifogoly is befoglaltatik.

A vonat a jelzett időben befutott a Jutas állomásra. Dr. Zuber György kórházparancsnokkal az élén, a kórházakhoz beosztott orvosok egyrésze és a kórház tisztjei fogadták. Azonnal kezdetét vette a betegek kirakása, és a kórházakba való szállítása. A betegek nagyrésze a jutasi-uti kórházba került, másik részét a polgári és kereskedelmi iskolában lévő kórházba és a szemináriumban helyezték el.

A beszállítás némi nehézséggel járt. A kórháznak nem állott elegendő szállítási eszköz és ló rendelkezésére. Nagy segítségére volt a parancsnokságnak, hogy a 7-ik tábori ágyuszred parancsnoksága szives volt 6 pár lovat rendelkezésre bocsátani. Ezekhez a kocsikat Berger József szállító adta köcsön a kórháznak. Ott volt továbbá a kórház két nagy betegszállító kocsija, azonban mindezek kevésnek bizonyultak, mert az érkezett betegek között igen súlyosan sebesültek is voltak.

Ekkor a kórházparancsnok az állomáson lévő 30 tüzérhez fordult, kérve őket, legyenek szivesek bajtársaik iránt viseltetett szeretetből segíedezni és a betegeket a kórházvontat hordágyaival a jutasi-

uti kórházba behordani. A tüzérek a kérésre egytől-egyig a legnagyobb készséggel állottak a kórházparancsnok rendelkezésére és segédkeztek a kórházi ápolóknak. A nehezebb sebesültek valamennyien a jutasi kórházba kerültek. Ezek kirakása 10 óráig tartott. A vonat azután Veszprém állomására jött, itt rakatta ki a kórházparancsnokság a Veszprémbe elhelyezést nyert betegeket.

Éjfél lett, mire ezek is elhelyezést nyertek. De a munka még ekkor sem szűnt meg. Minden egyes beteg haját lenyirták, minden beteg megfürdött, forró levest, tejet stb. kapott.

Az orvosi karnak nehéz munkája is csak éjfél után kezdődött. Voltak igen súlyos betegek, akiknek a szükséghez képest injekciókat adtak, régebben bekötözött sebeket átkötötték, és a betegek jóllakotán, fájdalomait csillapítva, pihenették ki a kétnapos utazás fáradalmait. A hajnal már de-rengeni kezdett, mikor a fáradhatatlan orvosi és tisztikai is pihenőre térhetett. Dr. Zuber kórházparancsnokot már a kora hajnali órákban lehetett látni kocsiján. Előbb a jutasi-uti kórházban, aztán a szemináriumban és végül a polgári és kereskedelmi iskolában lévő kórházban személyesen győződött meg arról, hogy minden egyes érkezett beteg megfelelő ellátásban részesült-e?

A gabona új ára. Az új gabonaárak megállapítására vonatkozó kormányrendelet a gabonaművek árát két időszakra állapította meg, még pedig a július 16-tól december 15-ig terjedő és december 15. utáni időre. Az árak magasabbak a tavalyinál. A kormány azonban az **örlési arány**, az **örlési díjak** és a **lisztárak** megállapítására vonatkozó tanácskozások során már úgy döntött, hogy **buzakenyérliszt ára nem lesz magasabb az eddiginél.**

A Dunántulón s így Veszprém megyében is a következő árak lesznek:

Buza december 15-éig 41-50 kor., — dec. 15. után 37-50 korona.

Rozs és kétszeres december 15-éig 34 kor., — december 15. után 31 korona.

Árpa december 15-éig 33 korona, — dec. 15. után 30 korona.

A sörárpa ára az egész országban egy ár van megállapítva, még pedig július 1-től december 15-éig 42 korona, december 15. után 38 korona. A zab ára az árpa, a rozs és a tengeri árához arányosítva az egész országra december 15-ig 40, december 15. után 37 koronában állapított meg. A köles ára 40 korona.

Aki kölesért, vagy 1916. évi termései buzáért, rozsért, kétszeresért, árpaért, vagy zabért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt vagy a legmagasabb áron fölül a jelen

rendelet szerint föl nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, ígértet vagy adat a maga vagy harmadik személy javára, ugy-szintén az is, aki a jelen rendelet ellenére ily terményekért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt vagy a legmagasabb áron fölül a jelen rendelet szerint föl nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást ígér vagy szolgáltat az eladó vagy harmadik személy részére, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán fölül a megállapított nyereség kétszeresével fölemelt összegig terjedhet.

Kihágás miatt nem büntethető az a vásárló, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte, vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságánál följelenti.

A buzából, rozsból, valamint árpából készült liszt árának kiszámításánál a minisztérium további intézkedéséig ezentul is a buza, rozs és árpa tekintetében eddig érvényben volt legmagasabb árak irányadók.

Karcolatok.

Irta: Biczki Gyula.

A történelem igazságszolgáltatása.

Két hosszú év óta járjuk már a háboru kálváriájának vérharmatos utjait a világ csataterrein; számtalan jó magyar vitézünk tért hősi nyugovóra, óriási áldozatokat hoztunk vérben és pénzben, talán fölösleges is, de e hosszú küzdelem és szenvedés után is csak azt mondhajtuk nyugodt lelkiismerettel, hogy: „másképp nem tehetünk.” Két éve már, hogy a kora reggeli órákban megjelentek a világtörténelmi megrázkódtatásokat és átalakulásokat bejelentő plakátok, ősz királyi szózata népeikhez: „Bizom Ausztria és Magyarországunk önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregében. És bizom a Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet.”

Mély meghatottsággal, érző magyar lélekkel állunk meg ma egy pillanatra az események zugó, rohanó forgataga közt és a háboru pusztításai, az emberáldozatok hekatombái közt megtört, de nem reménytelen lélekkel fölfedezzük egy titokzatos kéz működését, amely úgy szövögeti az események szálait, hogy az erkölcsi jog és rend érvényesülhessen és ellenállhatlan hatalmával eleget tegyen a megsértett jogoknak. És ez az igazságszolgáltatás

— Kiáltunk feljűk! — mondták síró hangu kórusban, — jöjjetek vissza szép lepkék! Mi nem ölnék meg titeket! Mi szeretni fogunk titeket! Nagyon! Hisz mi jók vagyunk, nem gonoszak, nem kintők! Szálljatok le hozzánk, szálljatok ruhánkra, kezűnkre, hajunkra, hadd csillogjen ékesen, mint éjszaka a fekete égen tündöklő csillagsereg!

És úgy tettek, mintha imádkoztak volna. Feltérdeltek a tarka fűszöngyegre. Gömbölyű arcukat az ég felé fordították s belenéztek a nagy gyémánt napba. Apró, összekulcsolt kezűket mellűkhöz szorították és édesen aprózzák fohászos ajkukat:

— Van otthon selyemmel bélelt éberfa szekrényünk. Az lesz a ti lakástok. Ott nem éri szárnyatokat eső és durva szél. Himporotok nem fakítják erősen tűző napsugár. Virágaitokat nem kaszálják le csunya emberek. Szárnyaitokat nem nyesis le rossz kezek...

Csak egy gyermek nem térdelt le közülök. Ajka sem mozgott. Szótlanul állt a réten, mint karrarai márványba vágott gyémánsszobor. Kicsiny-ségében is fenségesen és elragadóan. Egészen más volt, mint a többiek. Bő, fehér ruhája vakított. A gyémánt nap minden gyöngye mintha egyedül órá hullott volna. Aranyos csurgott le szőke hajáról s úgy látszott, hogy ruhája redőjén folydogál a fűre. S körötte a fűtenger is csupa arany volt. Kinyújtott, áldást hínó kezét is mintha aranytóban fürdette volna meg, a szeméből kiszökő fény is aranyásvként égett és vibrált s feje felett mint tűzes, izzó aranykorong megjelent a gloriola.

A többiek ezt nem látták. Szaporán dudolták:

— Lepkék, lepkék, tündérlépkék, jöjjetek vissza!

S mint esti égen felbukkanó napfényességű csillagok, hirtelen úgy röpögt nyenyelükbe tizenkét ragyogó lepke. Egyik csodálatosabb volt, mint a

másik. Opálosan csillogó szőnyűkkel kis gyermek módjára szenderegtek az apró, halvány-piros tenyereken.

Valamennyien fölgráztak. Vidámak lettek. Hangosan örültek.

— Visszajöttök! Oh milyen szépek, aranyosak... Meg-meglóbták kezűket.

— Csija-csija kis lepkék! — dudorászták dajkahangon. Meleg leheletüket ráfújták az alvó lepkékre s vidámságukban nem is vettek észre, hogy a kékárnyékos cipruserdőből egy kis leány szalad feljűk. Csak akkor rezzentek föl, mikor eléjük toppant.

— Vigyázatok! — sikoltottak majdnem egyszerre megvetően.

— Magdolna rossz és elviszi a lepkéket!

Az idegen gyermek mintha meg se értette volna szörnyű szavukat. Könnyes, félig lecsukott szemével kerestet valakit.

— Szaladjatok! megint lopni akar, mert gonosz a lelke! — kiáltották durván vissza a Názáret felé kanyarodó szűk ösvényről.

Magdolna ezt se hallotta. Cifra szalagokkal átfont ruhájában már ott térdelt a Gyermekek előtt s ici-pici alabastrom edényből illatos olajjal kente meg lábait.

— Én mindent láttam az erdőből, bocsáss meg nekem! — mondta tört zokogással. — Én láttam, te aranytóban fürdél s érzem, te küldted nekik az opálszínű lepkéket. Te olyan jó vagy és olyan hatalmas, mint egy király. Adj nekem is egy opálszínű lepkét.

A kis Jézuska nem válaszolt. Kitérta két vékony karját. Ekkor ujra megvillant a kerek gloriola szőke feje felett s ruhája, arca, szeme szín-arany ereklyeként ragyogott. Az arany pedig el-

öntötte Magdolna ruháját is, aki úgy térdelt lábainál, mint adoráló kis szárnyas angyal.

A festő becsukta a könyvet és visszahelyezte a könyvespolcra.

— No, mit szólsz hozzá? Ugy-e szép téma? — kérdezte.

— Nagyon szép és eredeti, — válaszoltam, — csak hiányos...

— Tudom, mire célsz, — vágott szavamba. — Nem befejezett a legenda. A lepkék... az opálszínű lepkék... Ugy-e?

— Igen, az opálszínű lepkék, — hangsúlyoztam hallkan.

— Jó megfigyelő tehetséged van, tehát nem sokat kell magyarázgatnom. Azt jól tudod, hogy mi festők az életnek csak pillanatszerű eseményeit rögzítjük meg s a színes, mozgalmas valósággal szemben majdnem tehetetlenek vagyunk, ezért nehéz a feladatunk. De ami feltűnően hiányzik ebből a kedves legendából, az színnel és vonallal egyszerűen lehet pótolni. S ép így jut szerepe a tizenkét opálszínű lepkének... Lásd, én így gondolom el a váznon a legenda folytatását:

— A gyermekek ott állnak a szűk ösvényen. Egymásra bámulnak zavartan és szomorúan. Nem értik a lepkék hirtelen eltűnését. Bánatos kis arcukon az elvesztett boldogság és az önzés kínosan fájó érzése verődik ki. Néhányan közülök Magdolnát kutatja boszusan csillogó szemekkel s úgy néznek a lankás felé, mintha sirásra görbülő ajkuk az öntudatos lélek viharzó viaskodását és a felebredt ember szenvedélyt tükröznék. Ettől az érzéshullámtól elborítva olyanok, mint a nagyok. Talán szólnak is egymáshoz:

oly megragadó erővel nyilatkozott meg a Gondviselés kezében, hogy lehetetlen észre nem venni.

Ez a láthatatlan kéz sujította le a bűnösöket s kielégelhetlenül fordította vissza azokat a fegyvereket, melyeket azok másokra irányítottak. A háboru kitörésének első évfordulóján még örömmámorban uszott Szerbia, de ma, amikor a véres tervek tűzfészkén szerb vérben áztatott magyar zászlók lengenek, már be kell látnia, hogy a fönnálló joggal és törvénnyel szemben történelmet csinálni nem lehet. Annál megrázóbb a történelem igazságszolgáltatása, mert Szerbia kezébe volt letevé a döntés háború és béke közt. És micsoda tragédia! A háborut választotta annak a titkos pártfogónak intésére, akinek biztosítására éveken át készülődött a merénylőre. Szerbia tehát maga kereste a sorsát és a megsemmisítésbe azok a kezek rántották, amelyek ma nem tudnak rajta segíteni.

Mi a kétéves küzdelemre megnyugtató érzéssel tekintünk vissza. Az a felemelő tudat, hogy mégis csak van egy igazságos Isten az égben, aki a gonoszságot megbünteti, a jót, a nemeset, az igazságot harcoló, az ártatlanul szenvedőt pedig megjutalmazza és hogy mi úgy az ezeréves multban, mint a küzdelem jelenben az isteni Gondviselés különös oltalma alatt állunk, még inkább ösztönöz, hogy a németek nagy császárával továbbra is „Isten előtt alázatos, az ellenség előtt rettenthetlen lélekkel bizzunk az örök Mindenhatóban, hogy védekezésünket megerősíti és jó eredményre vezeti”.

Rudolf trónörökös a háboruban.

Már több mint 25 éve a népszerű királyfi halálának. Azóta egy új generáció nőtt fel, az akkori fiatalok megöregedtek, új viszonyok alakultak, de a magyar királyfi emléke ma is tiszteltetben és kegyeletben áll a nép közt. A fiatal nemzedékkel már csak szülei ismertették meg a nevet, hogy volt egyszer egy királyfi, aki nagyon szerette a magyarokat. A hosszú idő se temette el alakjait, tetteiket, egyéniségének emlékét, sőt a nemzeti fantázia halála után körülvette rajongó szeretetének örökké élő virágaival; a magyar nép nátkát faragott, meséket költött a magyar királyfiról, mint ahogyan a meggyilkolt trónörökös emlékét egyszerű nép képzelődése már is a hősköltészet aranyzálaival szötte át:

„Szent dördüléssel ajtaja kipattant
Az arstetteni szomorú kriptának.

S lovára pattant a legendás herceg
Ferenc Ferdinánd jár a hadak élen,
S orgyilkos-ország rettegéssel reszket.”

Gyöpi Géza.

A most lefolyó hőskorszakban a nép fantáziája újra föltámasztotta Rudolf trónörökös alakját is, aki a néphit szerint együtt harcol a magyar seregekkel.

Az a mély tisztelet, amellyel a magyar nép körülvette a magyar királyfi emlékét, élénken bevilágít a nemzet lelkébe és bebizonyítja azt, amit a Lajtán túl sohse tudtak őszintén hinni, hogy semmi sincs fölünk tovább, mint az antidinazsziikus gondolat. A magyar nép szívébe sohse tudott

— Elmegyünk és megmondjuk Mirjámnak, hogy a cipruserdő alatt Magdolnával beszélgetett, ezzel a rossz leánnyal, akit senki sem szeret Názáretben.

Közben révedezve keresik a lepkéket. Főlnéznek az égre. Az ég csendes, tiszta kék üvegburra. Atnéznek a réteken, lehajolnak a virágokhoz, kis kezükkel félrehajlítják a bokrokat. Sehöl sincsenek az opálszíni lepkék. Néhányan sirnak. Három-négy hazafel indul. Szótlanul, csüggedten, mint ahogy komor emberek szoktak bánataik terhe alatt járn a földi tájakon, remény nélkül, csillag nélkül.

S az opálszíni lepkék ott röpködnek a kis Jézus és Magdolna körül. Vidám, csillogó rajban. Egy igen-igen szép lepike ép Magdolna szíve fölé szállt s úgy fündököl két libegő szárnya, mint antik gyűrűnek finoman csiszolt, nemes fényű opálja. Mintha a kis bűnös Magdolna megtisztult, fehér szívéből különös fényességű lángok törnének elő.

— Így gondolod te is, ugy-e? — szól csendesen és boldogan a festő.

— Így.

— Tehát megfesthetem?

— Sőt... előre is gratuláció a sikeredhez, — mondtam szívéből kiáradó melegséggel és örömmel.

Kocsis László.

gyökeret verni a köztársasági eszme, mindig lojalis nemzet voltunk és Rákóczi, Kossuth magyarjaiból is csak a végső elkeseredés tört ki a királyság ideáljának megtagadásában. A magyar nemzet minden időkben a királyságban óhajtott felépíteni szűb jövőjét s nemzeti ideáljait a magyar királyfi személye által remélte megvalósíthatónak, akf ismerte és szerette nemzeti kvalitásainkat és följosított a reményre, hogy évszázados vágyainkat megvalósítja, megtöri a gonosz ármányt, amely állandóan életünkre rontott s bennünket fog a monarkia gerincének tekinteni.

Ragyogó nemzeti álmaink nem valósulhattak meg, a halál elragadta fölünk, itt maradtunk, küzdöttünk tovább az életért árván, egyedül, elhagyottan. De hisszük, hogy a magyar királyfi szeleme itt harcol velünk, értünk, nemcsak a nép fantáziájában, hanem a valóságban, az események szövögetésében, hogy most fegyverrel, ha kell véráldozatokon át vezesse hű magyar népét a valódi diadalra, évszázados nemzeti ideáljainak megvalósításához.

H I R E K.

— **A vármegyéről.** A vármegyei központi választmány f. hó 26-án ülést tart. Targyalni fogja az ideiglenes képviselőválasztói névjegyzék ellen benyújtott felszólamlások elbírálását.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mattuszek* Rikárd budapesti áll. felsőkereskedelmi iskolai tanárt a veszprémi áll. felső kereskedelmi iskola igazgatójává kinevezte.

— **Halálozások.** Özv. idősb *Ghimessy* Józsefné szül. Laktisz Mária július hó 15-én életének 75. évében Léván elhunyt. A megboldogultban *M. Ghimessy* Mária, az angolkisasszonyok helybeli intézetének főnöknője edesanyját gyászolja.

Szép érdemek jutalmul hosszú, 84 éveig folyó életén át méltán övezte tisztelet és közbecsülés *Krausz* Jakab nyugalm. veszprémi izr. tanítót. Az öregkor nyugalomra vágyó gyengesége e héten altatta el csendes, halotti álomba. Hétfőn temették s utolsó utján családján kívül sok tisztelője őszinte részvételt kísérté.

— **Köszönő levél.** Dr. *Zuber* György kórházparancsnok levelet küldött szerkesztőségünkbe. A levélben köszönetet mond *df. Komjáthy* László polgármesternek és dr. *Óvári* Ferenc n. képviselőnek a jutasi kórház építése körül kifejtett támogatásukért. Helyszüke miatt a levél egész szövegét nem közölhetvén, tartalmát ezuttal adjuk át a nyilvánosságnak.

— **Változások.** A csorna-premontrei rend tagjai közül *df. Szerecz* Alajost és *Ujhelyi* Tivadart Józsefet Keszthelyre s *Vargha* Istvánt Túrjére helyezték át.

— **Kinevezés és áthelyezés.** Az igazságügyminiszter *Kandler* Lajos törvényszéki irodatisztet az enyingi járásbíróshoz telekönnyvezetővé kinevezte. — *Sebő* Gusztáv csikseredai járásbírósi telekönnyvezetőt a balatonfűredi járásbíróshoz áthelyezte.

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** Veszprém-ben az első női keresk. tanfolyam az 1899—900. iskolaévben nyílt meg. A közoktatásügyi miniszter a helybeli kereskedőársulatnak adta meg a jogot ez iskola megnyitására. Azóta a tanfolyam hallgatója a keresk. iskola körébe jutott s *Szente* Arnold tanár szervezte és vezette. A helybeli kereskedőársult iskolabizottsága a női keresk. tanfolyamot most újra a maga hatáskörébe óhajta venni s erre vonatkozólag kérvényt adott be a főigazgatóshoz. Egyuttal azt is kérelmezte, hogy a tanfolyam igazgatójává *Szente* Arnold tanárt bizza meg.

— **Vak katonáknak.** Az évrő vizsgálatok alkalmával a katf. fiúiskola osztályaiban a tanítók a vak katonák javára gyűjtöttek. Ezzel kívánták megváltani a szokásos virághozatalt. *Szörédi* József 9:11, *Polonyi* György 20:16, *Köcsky* József 7:40, *Mözner* Ferenc 6 koronát gyűjtöttek s illetékes helyre befizették.

— **Kitüntetés.** Megható ünnepség keretében nyújtotta át dr. *Zuber* György kórházparancsnok megbízásából dr. *Wallner* Emil ezredorvos a jutasi katonakórházban *Mezei* Sándor népfőlkelőnek a király által neki adományozott nagy ezüst vitézségi érmet. Mezei több ízben jelentkezett önként nehéz járőri szolgálatra. Egy alkalommal öt társával teljesített ily szolgálatot, midőn az oroszok megtámadták. Három társa elesett, ő maga 5 súlyos

sebből vérzett, ereje utolsó megfeszítésével visszament csapatához és oly fontos jelentést vitt, mely által sikerült az oroszok ellen egy nagyobb támadást keresztülvinnünk. Mezei azután kórházba került, jelenleg a veszprémi katonakórházhoz tartozó zirci Vöröskereszt kórházban van ápolás alatt. A derék népfőlkelőt mélyen megihatóta a szép ünnepély, melyen a kórház orvosi- és teljes tisztikara jelen volt és könnyezve köszönte meg a nagy kitüntetését.

— **Lakásilleték.** *Hunkár* Dénes főispán föl-hívtá a város figyelmét, hogy azoknak a fővárosi hadbavonult háztulajdonosoknak családtagjai, akiknek háza adóssággal túlterhelve van, a hadiségyelyvel együtt lakásilletéket is élveznek. Főispánunk figyelmeztetésére s ajánlására *Biczi* Károly adóügyi tanácsos, mint a hadiségyelyezés ügyének fárhadhatlan vezetője, ebben az ügyben kérvényezett s a kérvényt maga a főispán ur juttatta illetékes helyre. Ugy halljuk, hogy a kérésnek s a közbenjárásnak sikere van s ezentul olyan veszprémi háztulajdonosok családtagjai, akik hadbavonultak s házukat sok adósság terheli, lakásilletményben részesülnek.

— **Hósi halál.** *Veres* Mihály tábori lelkész arról értesítette a városi hatóságot, hogy *Libis* József polgártársunk fia, a 22 éves *Libis* Antal jun 26-án Gruzia mellett hósi halált halt s ugyanott eltemettetett. Családjá, népes rokonsága kegyelettel őrizi a fiatal hős emlékezetét.

— **Csatornázás.** A Kossuth Lajos-utcában a Löwy-fele háztól kezdődőleg csatorna készül, hogy az eddig felszinen levő szennyvizet elrejtve vezethessék. Ez az állandó utcai szenny igazán szennyfoltja volt az idegenforgalom főútjának. Nagyon helyénvaló, hogy eltávolítják.

— **A vasfazekak.** A magyar ember bizony vasfazékra nevezte a részűst, mely a kántalé kecsitette. Sok-sok esztendő fűzött egy-egy ilyen jóságot a családhoz, hiszen nem egy közülök örökségképen szállt meg az unokára is. Ez melegítette a fürdő vizét sok családbeli kisdeknek, akik később előregedtek, míg a derék, hibátlan vasfazék részvörös ragyogással dacolt az idővel. De minket, idősbeket még a régi, kedves családi ünnepélyek emléke is hozzáköt az öreg vasfazekakhoz: a disznóölések emléke. Ekkor volt csak ez a derék jószág nélkülözhetlen s ezt érezte is, mert morogva forralta a vizet, pöföggetve főzte a kását, a hurkát, a svartlit, susztorogva süttötte a piros, ropogós tőpörtüt... Szolgálatában állott az egész ház s mikor minden jó elkészült, hálásan pucolták tisztára a zsíros, maszatos öreg családi kincset. S most mind ennek vége! A hadvezetőség ezekre is rátette kezét, hogy más célra használjanak. Még szebb, még hatalmasabb célra, az egész nemzet-családnak: a hazának javára. A miénk is, szegény jó öreg üst, amit öreganyám, edesanyám, annyiszor hasznosított, becézve simogatott, ott gubbaszt, hiszem, hogy szomoruan gubbaszt a Löwy ur magazinjában, nagy társaságban. — Mennyi történet, bus és vidám esemény meséje, mennyi családi titok, öröm és gyász kering fölöttük a lombtári magányosságban, hiszen mindannyi hallója, látója, tudója volt a családi élet eseményeinek. Most ezek is katonasorba állnak. Most a vasfazekak is bevonulnak s hadseregű tömörülnek s pusztító vész alakjában támadnak az ellenségnek. Bizony szeretném tudni, hogy az én jó öreg üstöm hány olaszt — mert ezeknek szántam — vág pofon jó magyarosan srappnell-, vagy gránát-burkolat alakjában. Ha tudnám, hogy ezt megteszi, akkor igazán nem sajnálnám...

— **A veszprémi hadiségyély.** A helybeli hadiségyélyesek száma 1210. A napi segély 1667:08 K., egy hónapi segély 50 ezer korona. A háboru tartama alatt f. é. július 1-ig kiosztottak 832:571 kor. hadiségyélyt. Az új állami költségvetésben veszprémi hadiségyélyre f. é. július 1-től 1917. július 1-ig föl van véve 608:484 korona. Július hó első két hetére kifizettek 25 ezer koronát.

— **Születés és halálozás Veszprém-ben.** Az 1915. év folyamán a Veszprém-ben születettek száma 345, az elhaltak száma 452. Ez utóbbiak azok a veszprémi illetőségűek is bennfoglaltaknak, akik a harcteren vagy betegségben 1914-ben haltak meg. A f. é. születési és halálozási statisztika is megdőbbsent. Az első félévben a születés száma 135, a halálozás 319. Eddig júliusra 13 születés és 35 halálozás esik. Különösen nagy a kisdetek halálozása. Júliusban eddig tizenhét kisdet halt el, akik közül tizenöt menhelyi. A házasságkötés száma volt tavaly 60, ez idén az első félévben 37.

— **Hősi halál.** Szmodics Szilárd, a nagy-
atádi polg. iskola igazgatója 35. évében az orosz
harcúterén hősi halált halt.

— **Városi anyagszertár.** A tanács legutóbbi
ülésén a többek közt városi anyagszertár felállítá-
sának ügyével foglalkozott. Ez a szertár nagy
helyiséget igényel s egyútté foglalná a vízvezeték,
villamosművek s a házigazdaság anyagszerit. Meg-
valósítása körülbelül 25 ezer koronát igényel. Míg
a megfelelő helyiség elkészül, addig más alkalmas
helyiséget keresnek erre a célra.

— **A Balatonról.** A Balatoni Szövetség által
létesített élelmezési központ megnyílt. Mint a buda-
pesti Háztartás-szövetkezet fiókja Siófokon mű-
ködik a balatoni szövetség minden balatoni fűrdő-
helyen hajlandó szervezni a közlelmezést, ha a helyi
érdekeltség óhajítja s legalább tizezer korona
névértékű üzletreszt jegyez. Az ilyen élelmezési
központok létesítése a termelés szempontjából is
hasznonak járna. Bevonnák munkálataikba a szomsz-
szédos termelőket, közsegeket s uradalmakat egy-
aránt s ráterelné a gazdasági irányzatot a kerti
termelés fejlesztésére. Viszont az olcsóbb fűrdő
élet sok olyan családot vonzana a Balatonra, akik
egyébként külföldön szórakoznak s így sok —
eddig idegenben költött — pénz gyarapítaná a
fűrdők környékének termelőit.

Örömmel halljuk, hogy a Balaton minden vona-
lon apad. Vannak helyek, ahol a víz 4—5 mé-
terre is visszahúzódott s emiatt a gátak építésével
fel is hagyhatk. A somogyi részén újból építkez-
nek. Már is több új villa ekesíti a partot. Somogy-
vármegye törvényhatósága üdvözölni is fogja a
balatoni kormánybiztost, aki lelkes buzgalommal s
erős kézzel látott hozzá a szükséges rendezéshez.

— **Árvaszéki pártfogók.** Vármegyénk árva-
széke „árvaszéki pártfogói” intézményt szervezett.
Az erre alkalmas férfiak és nők névsorát a köz-
ségi előjáróságoknak kell összeállítani s az árva-
székhez beküldeni. Ennek az utasításnak eddig
csak 43 község felelt meg. *Takács* Ádám árva-
széki elnök tehát utasította a többi községi elő-
járóságot, hogy az árvaszéki pártfogók névjegyzékét
8 nap alatt fegyelmi terhe alatt beküldjék.

— **Jubileum.** Kovács Mihály batéi (Somogy
megye) tanító a napokban ünnepelte eredményes
tanítói működésének huszonöt éves jubileumát. —
Különösen sokat buzgókodott népjóléti intézmé-
nyek fejlesztésében. Ebbeli hasznos tevékenysége
jutalmául övezte őt negyedszázados jubileuma al-
kalmával tanítványainak, az egész községnek őszinte
ragaszkodása, tisztelése.

— **A veszprémiek gabonavásárlása.** Dr.
Komjáthy László polgármester hirdményben tu-
datja a polgársággal a gabonavásárlás módozatait. A
fali hirdmény mindenről tájékoztat. A vásárlási
igazolványokat jul. 25—31. napjaiban — vasárnap
kivételeével — a városházán állítják ki. Hat nap
van kitűzve a város hat kerületére számára. Julius
25-én az I., 26-án a II., 27-én a III., 28-án a IV.,
29-én az V. s 31-én a VI. kerület és *Jutas* kerület
névvel. A fali hirdmény megnevezi az egy-egy
napra beosztott utcákat is. Jelentkezni lehet d. e.
9—11 és d. u. 3—6 óra között az utcák sorrendje
szerint. A polgármester az összeírásá *Balassa*
Kálmán ref., *Gubicza* Lajos, *Köcsky* József s *Polonyi*
György kath. tanítókat kérte föl.

— **Munkásosztagok vizsgálása.** A katonai
parancsnokság rendeletére *Molnár* János népfel-
kelő hadnagy fölülvizsgálja a nagyobb mezőgaz-
daságokba kiadott katonai munkásosztagokat. Leg-
utóbb a zirci járásban végezte a felülvizsgálatot.

— **Szemléltető képek.** A vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter Veszprémvármegye összes
óvodái részére szemléltető képeket küldött, melyek
most kerülnek szétosztásra.

— **Burgonya.** A piacra kevés burgonyát
hoznak. Bizonyára keveselik a megadható 32 fillé-
res ár, holott ez a túlzott termelői igényeket is
kielégítheti. Hiszen majdnem elér a tavalyi buza-
árhoz! Tudjuk, hogy a városi hatóság ez idősza-
kban az új lisztellátás nehéz dolgát kezdeményezi
és intézi, mégis kérjük, hogy a gazdasági hivatal
újján szerzetessen néha-néha burgonyát, hogy ne
kelljen az egy-két vékás piaci eladóval küzködni.
Útasítsa a hatóság a zöldséges üzletet, minő a
Rákóczi-téri fizlet is, hogy az árakat látható helyen
függeszték ki, mert úgy halljuk, hogy a burgonyát
is jó magas áron árulják. Ha a termelő, vagy a
kafa ezt megtudja, ők is csak felszólalják igényeiket.
Több burgonyát a nélkülözött hus helyett.

— **Balatonfűredről.** Balatonfűreden július
2-ig az átutazó vendégek száma 1094, az állandó
vendégek száma pedig 1395 volt.

— **A temetőhegyi óvoda.** Ez a városrészt
éppen ily nyári időben szorult leginkább az
óvoda segítségére. A család kicsinyje-nagya mun-
kában sűrűg-forog, de az apróság, az óvodaköteles
kicsinyek serege nagyon hátráltatja a munkát. Nem
járhat óvodába, mert nincs óvoda. Pedig katoná-
ság sincs benne. Maga az óvónő jelentette a tan-
felügyelőségnek, hogy majd egy év óta egy ör-
mester lakik a dajka-szobában s fél év óta alig
néhány átutazó katoná fordult meg a házban. Az
óvónő egyéb panaszokat is emelt az örmeister ellen.
Bizony hasznos dolog volna, ha az illető hatóság
legalább a munkaidőre visszaadná az óvodát
nagyon szükséges és hasznos rendeltetésnek.

— **Német beszéd.** Értesítjük a t. szülőket,
hogy *Láng* Mihály ny. állami tanítóképző-intézeti
igazgató augusztus 1-én, saját lakásán, a *német*
beszéd elsajdítására tanfolyamot nyit. Amely szülőök
gyermekükre nézve szükségesnek tartják a gyako-
rati német beszédet, jelentsék be akaratukat
nevezett igazgatónál (Hosszu-utca 6. sz. a. levő
lakásán) *július folyamán d. e. 11—12-ig vagy d. u.*
5—6-ig. A kezdők tanfolyamára olyan 10, 11, 12
éves tanulók vétetnek fel, akik németül sem írni,
sem olvasni, sem beszélni nem tudnak. A *haladó*
tanfolyamán azok a 13, 14, 15 éves ifjak vehetnek
részt, akik németül írni, olvasni és valamit beszélni
tudnak. *Láng* Mihály éveken keresztül igazgatta a
pápai áll. tanítóképzőt s így neve közismert. Mint
pedagógus s oktató a legelső között is kiváló.
Leikes bajnok volt a magyarosításnak s ő készi-
tette miniszteri megbízásra a nem magyar nyelvű
iskolák áll. tanítástervét is. Tervezett tanfolyama
tehát csak nyereség leszen a szülőöknek s mi bizton
reméljük, hogy sokan támogatják őt s hogy majd
az eredménnyel meg lesznek elégedve.

— **A polgármester hirdetései.** Polgármes-
terünk közhíre teszi, hogy a szerbtövis írtását jul.
15—25. közti időben kell végezni. Aki elmulasztja,
megbüntetik.

A katonai munkásosztagok kirendelését nem
az állomásparancsnokságtól, hanem a törvényhatósá-
gi gazdasági munkabizottságtól kell kérni.

— **Kedvezmény övönök részére.** A há-
borus viszonyok kívánatosá tették, hogy az övön-
képzőt végzett övönök részére a tanítónképző
elvégzésére megkönnyítessék. Erre tekintettel a
vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy intézkedett
hogy mindazok, kik az övönképzőt mint rendes
tanulók elvégezték magántanulóként letehetik a
tanítónképző első és második évfolyamáról a
különbözeti vizsgát. Ilyenek aztán mint magán-
tanulók a harmadik, illetve negyedik osztály tár-
gyaiból magánosztályvizsgálatra és osztályképesítőre
bocsáthatók. A miniszter csak azt kóti ki, hogy
a két osztály vizsgálatai között egy évi időtartam
legyen. És ha a negyedik évfolyamról tett osztály-
képesítő megszerzése mellett igazolni tudják, hogy
egy teljes évig valamely népiskolában gyakorolták
a tanítást, a befejező képesítő vizsgálatra bocsá-
tásukat kérelmezhetik.

— **Uj erdei vasut.** Gicz-Hathalomból ki-
indulólag erdei vasut épül. A közigazgatási be-
járás f. hó 27-én ejtik meg, melyen a hatóság kép-
viseletében megjelennek dr. *Végely* Kálmán alispán,
Molterer János m. kir. műszaki tanácsos és
Huszár Gyula zirci főszolgabíró.

— **Járvány.** Kis- és Nagyhidegkút község-
ben vörheny és difteritisz lépett fel. A betegséget
leginkább avval terjesztik, hogy az ismerősök egy-
mást látogatják a gyermekekkel együtt. A halotti
torokan is megjelennek egészséges és fertőzött
házak lakói egyetesen. Eddig a közigazgatási ha-
tóság rendelkezése és a helybeli plébános felvilá-
gosításai nem hozták meg a kellő eredményt. Ha
ismételt felszólításnak sem tesznek eleget, a ható-
ság kénytelen lesz kiméltlen kézzel törekedni a
járvány elfojtására, sőt számolniá kell a gondolat-
lattal, hogy karhatalmat rendeljen ki baj megfé-
kezésére.

— **Ebzárlat.** A földmivélsügyi miniszter
elrendelte, hogy a vesztség nagymérvű elterje-
dése miatt a közíg. hatóságok az ebzárlatot a szo-
kásos 40 nap helyett 3 havi időre rendeljék el.
Alispánunk is ily értelemben intézkedett.

— **Uj lisztárak.** A kormány rendeletileg
állapította meg az új lisztárakat. Dunántul, tehát
vármegyénkben is július 22-től kezdődőleg nagy-
ban való eladásban a következők lisztárak érvé-
nyesek: tészta 95/50, főzőliszt 59/50, kenyér-
liszt 45/85 korona mmásáránt. A buza-, rozs-
és árpakörpa maximális ár 25 korona. Kicsiny-
ben való árusításnál az eladó *arányosan* magasabb

árakat számítanak. A gabona kiőrési aránya 80%,
és pedig 76 kcs buzát véve alapul: tészta 15%,
főzőliszt 20%, a kenyérliszt 45%. Vármőrők
malmok a nem pénzben fizetett vámot *természet-
ben*, nem pedig liszt alakjában vehetik ki.

— **Városi vadhusárúsítás.** Pápa város már
szerződött egy kereskedővel vadhus-szállításra. A
vadhus maga a vállalkozó fogja saját üzletében
saját alkalmazottjaival kiszolgáltatni f. e. augusztus
15-től 1917. márc. 1-ig. A vadhus árát a közlel-
mezési bizottság állapította meg: szorvashus kgja
5 K., fogoly dbja aug. és szept. hóban 120 K.,
okt. és dec. hóban 150 K., nyulgerinc kgja 4 K.,
comb 3 K., aprólék 150 K., egész nyul dbja 7 K.,
fácánkakas 5 K., tyúk 4 K., vaddisznó kgja 4 K.

— **A vendéglok rendőri ellenőrzése.** Or-
szágszerte panaszzólják, hogy a vendégloki ételárak
magasan túlhaladják azt az arányt, mely a mai
élelmickek közismert drágasága mellett is tisztés
polgári haszonhoz juttatná őket. A rendőrség már
több helyen leszállította az aránytalanul túl nagy
árakat. Olvastuk ezt legközelebb Kecskemétről,
Komáromról, most meg Miskolcra, ahol a rendőrk-
kapitány alacsonyabb s egységes ármeállításra
hivta fel a vendéglosokat, kijelentvén, hogy az
eddiggi túl magas árakat *nem tűri* s ha tovább is
az eddiggi árakat számítják, kihágási eljárást indít
ellenük.

— **Folyamodás.** A kecskeméti gazdasági
szaktanítónők képezdebe, akik felvételiüket óhajják,
folyamodásukat haladéktalanul nyujtsák be a kir.
tanfelügyelőséghez.

— **Az egyesületek reformja.** A belügy-
miniszter leiratot intézett a városokhoz, melyben
a működésben levő társadalmi egyesületekről stati-
sztikai adatokat kér. A belügyminisztériumban
belátóan foglalkoznak az egyesületekről szóló
törvényjavassalattal, melyet a háboru után akarnak
a parlament elé terjeszteni.

— **Gyűjtsünk gyógynövényeket, barack-
magot és szilvamágot.** A Hadsegélyző Hivatal
által megindított gyógynövénygyűjtési akció fel-
hívja az áldozatkész közönség figyelmét arra, hogy
miként lehet a normális időben veszendőbe menő,
vagy elhanyagolt anyagokból a hadviselésre nézve
igen fontos értékeket teremteni. A mezőkön ingyen
virító gyógynövényeket, a barack- és szilva magvát
csak össze kell szedni és így kis fáradsággal,
anyagi áldozat nélkül hathatósan segíthetjük a
hadserget, mely a gyógyszereket megkapja és a
hősök özvegyeit, kiknek az értékesítés összege
jut. A barack és szilva magjából olajat préselnek,
mely a gyógyászatban fontos mandulaolajat helyet-
tesíti. E magvakat teljesen száraz állapotban, csont-
héjukkal együtt küldjük be, a csomagokat a posta
és vasut bérmentve veszi fel, ha „gyógynövény”
tartalomra vannak jelezve, a Hadsegélyző Hivatal-
nak V., Akadémia-utca 17. címzve. A gyógy-
növények iránt érdeklődőknek a Hadsegélyző Hivatal
kiváratra tájékoztatót küld. Hársfavirág, bodzavirág,
nadrágulya, beléndek, arnika, pipacs, orvosi székfü,
ezerjófű, üröm, ökörfarokkóró, zilize levél, anyar-
ozs, redősirom stb. mind gyűjthetők, de csak
azon növényekről kérjünk utasítást, amelyek az
illető vidéken tényleg előfordulnak.

— **Nem rekvirálnak katonai lovakat.**
A honvédelmi minisztérium értesítette az ös-
szes megyei és városi törvényhatóságokat, hogy
a cs. és kir. hadügyminiszterrel egyetértőleg el-
határozta, hogy a hadrakelt sereg részére a há-
boru tartama alatt még szükséges lovak — mező-
gazdasági és ipari érdekek megóvása végett —
elsősorban szabad kézből bevásárlás útján sze-
reztessenek be. A bevásárlókkal katonai bizottsá-
gok hivatnak meg s ezek fölhatalmaztatnak nyil-
vántartó lappal eliatott lovak vásárlására is. A
katonai parancsnokságok utasítást nyertek arra,
hogy a katonai vásár idejét és helyét az elsőfoku
katonai hatóságokkal lehetőleg korán közöljék és
nekik e közzétendő hirdményeket, amelyek a
részletes utbaigazításokat tartalmazzák, kellő szá-
mban idejekorán megküldjék.

— **Sertésárak Somogyban és Zalában.**
Somogyvármegye alispánja megállapította az új
sertés és sertéstemékárakat. Termelő s viszont-
eladók közt egész és fél sertés, továbbá az el-
készített sertésus kgja 7-60 K. Füstölt us és
szalonna 8 K. Olvaszott zsir 8-52 K. Fogyasztók
részére közvetlen kimerésnél friss- és elkészített
sertésus 7-20 K. Füstölt us 8 K. Olvaszott zsir
8-60 K. Zalavármegyében is megállapították az új
árakat. A kiskereskedelembe zsir és szalonna 8
K., sertésus 7 K. Leölt egész- vagy fél sertés
kgja 6 K 80 fillér.

— **A városi adóhivatalból.** A városi adóhivatal tudatja, hogy az 1916. évre érvényesített házberadó kivetési lajstrom Veszprém rend. tan. város adóhivatalában 1916. évi július hó 24-től kezdődő 8 napi közszemlére lesz kitéve. Figyelmezteti az érdekelteket, hogy a lajstromot a fentírt időben betekinthetik és netáni felebbezéseiket az adóhivatalnál beadhatják.

— **A rendőrségről.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány a cséplés megkezdése előtt felhívta a cséplőgéptulajdonosokat, hogy szabályszerű mentőszekrényeket kellő időben szerezzék be és azokat kifogástalan állapotban tartsák. A cséplési időszak megkezdése előtt vizsgálat útján fog meggyőződést szerezni, hogy ezen felhívásának eleget tettek-e? A mulasztókat megbüntetés céljából a kir. járásbírósnágnál fejelteti.

— **Eladó.** Báthory-utca 7. sz. alatt (Jeruzsálemhegy) egy téli, üveges batár, egy nyitott kocsni, valamint négy löcőrre készült cséplőgép szalmazárvával együtt eladó.

Tagosítás. Veszprém r. t. városa általános tagosítási ügyében a kir. törvényszék által fogantatott határbejárás befejezést nyert és Erdély Ignác földmérő a munkálata bevezetett.

Felhívtnak ennélfogva az érdekelt birtokosok, hogy a földmérő által megjelölendő időben földrészeiteik határait nevéikkel, valamint utca és házszámukkal, az idegen községbeliek pedig még lakhelyük megnevezésével is ellátott karókkal kikövekeljék avégből, hogy a felmérési (földmérő helyszíni) munkálatok akadálytalanul és a tényleges birtoklásnak megfelelően legyenek fogantathatók. (72100/1914. I. M. sz. rend. 16. §-a.)

Közírré teszem*továbbá, hogy a földmérő munkálkodásának megzavarása s az általa felállított, nemkülönbön a kataszteri háromszögelési jelek valamint az alkalmazandó cövekek megrongálása és eltávolítása szigorúan tilos és a törvény értelmében büntetendő. (900/1909. I. M. sz. rendelet 93. §-a.)

A földmérő és a felek abban az esetben, ha a rendezés alá jövő terület határainak megállapítása nem megfelelő módon történik, orvoslásért a törvényszékhez fordulhatnak. Az előterjesztés a kihirdetéstől számított 15 nap alatt írásban nyújtható be. (138. §.)

Veszprém, 1916. évi július hó 16-án.

Dr. Komjáthy László,
polgármester.

A háboru krónikája.

Július 16. Az angolok legsúlyosabb veszteségük árán behatoltak a német vonalakba. Az ellenség némi tért is nyert. A harc tovább folyik. — A legutóbbi napok súlyos veszteségei után tegnap csöndesebb volt az olasz. Nagyobb támadást csak a Borkola-szoros ellen intézett, de visszavertük. — Bukovinában egyes orosz osztagokat szétugrasztottunk. Delatynban és a városi környéken ellenséges támadások tűzünkben összeomlottak.

Július 17. Bukovinában az oroszok újból támadtak, de katonáink visszaverték őket s közben számos foglyot ejtettek. Luck-nál ismét erős harcok folynak. — Somme mindkét oldalán erős tűzérési csatározás folyt. Maas-nál is nagy erővel támadtak a franciák, de semmi eredményt sem tudtak elérni.

Július 18. Bukovinában eredménytelenül támadtak az oroszok. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. — Az olaszok erős tűzérési tüzzel dolgoznak, de eredményt nem tudnak elérni. A gyalogság támadásait is mind visszavertük. Egyik tengeri repülőrajunk a trevizói vasúti állomást sikeresen bombázta. — A Maastól keletre a franciák július 15-én kezdett nagyobb támadásukat ma reggelig folytatták. Sikereket az ellenség a véres viaskodásban sem ért el.

Július 19. Bukovinában és a Prislop-nyereg-től északra fekvő területen a tegnapi nap nevezetesebb esemény nélkül lelt el. — A Maas területén időnként élénk tüzelés és kisebb kizigránát-harcok voltak. — Az Oltér területen visszavertük az ellenség egész támadását. A karintiai arcvonalon az ágyuharc a Fella és a Raiber szakaszon tovább tart. Az Isonzó harcvonalon az ellenséges tűzérési, különösen a görci hídfő ellen, élénkebb tevékenységet fejtett ki.

Július 20. Delatyntól délnyugatra csapataink orosz osztagokat, amelyek a Pruth nyugati partján

nyomultak elő, a folyón át visszauztek, miközben 300 foglyot ejtettek és két géppuskát zsákmányoltak. — Az olaszok ismételt heves tűzérési előkészítés után állásainkat nagy erővel támadták. Ezeket a támadásokat kézigránátokkal, gépfegyvertüzzel és köörgöttegekkel véresen visszavertük. A karintiai harcvonalon az élénk ágyutűz a Fella és a Raiber szakaszon tovább tart. — A Somme területen tegnap este Longueval falut a németek kemény harcban ismét elragadták az angoloktól. A Maastól jobbra az ellenség folytatta hiábavaló erőlködéseit a Froide Terre-n levő vonalak ellen. — A revali kikötőt német repülők sikerrel bombázták.

Július 21. Az oroszokat Volhíniában csapataink visszaverték. Lucknál délnyugatra előrehaladtunk. Ujabb angol-francia támadások vannak a Somme mindkét partján. Hajóhadunk az Adrián elsüllyesztett két ellenséges buvárhajót.

A bankok mérlege és az iparcikkék drágasága. Haller István néppárti képviselő tanulságos és beszédes összehasonlításra hozza a gyárak, nagyvállalatok tőkéjét és legutóbbi mérlegét, hogy rámutasson többféle iparcikk drágaságának igazi okaira. A börgyáraknál kezdte, amelyek elsőrendű szükségleti cikkeket állítanak elő. Ezek drágasága mindenkit sújt, de különösen sújtja a nagyobb családokat, a tisztviselői családait, akik társadalmi állásuknál fogva kénytelenek ruházódásukra bizonyos gondot fordítani. A börgyárosok és cipőgyárosok természetesen a fogyasztókönzséggel szemben a maguk jeremiádjában a bórarak drágulására hivatkoznak. Hogy ez mit jelent, arról a következő mérlegek adnak fogalmat. Az Első Magyar Finombörgyár 1,200.000 korona alaptőke mellett 929.000 koronát keresett, vagyis a részvénytőkének 77%-át. — A Höffler börgyár 673.000 kor. tőke mellett 453.000 koronát keresett, vagyis 75%-ot. — A Cserzőanyaggyár részvénytársaság felmutat 1,200.000 kor. tőkét és keresett 1,454.000 koronát, vagyis a részvénytőké 121%-át. — A nagybőssányi gyár 1 millió részvénytőke mellett keresett 751.000 koronát, tehát 75%-ot. — A Turul cipőgyár Nagyváradon, amely 26.000 kor. állami szubvencióban részesül 3 millió tőkével 1,372.000 koronát keresett, vagyis a részvénytőké 60%-át. De bizonyára vannak még börgyárak, amelyek hasonló, vagy talán még nagyobb nyereséggel dolgoztak. Azonban az eddig felemlített példák is elegendők arra, hogy lássuk, hogy nem a reális szükséglet vitte rá ezeket a gyárakat a cipő- és bórarak oly nagymérvű emelésére, mint amilyent tapasztaltunk. A tisztességes üzletvezetésnek figyelemmel kell lenni a közönségre és azt kell mondania, hogy a vállalati tőke tisztességes hozadékát megkivánom, de azon túl nem kívánok menni. Ilyen aránytalan nyereséget elérni nem lehet és nem szabad. — A másik csoport a textil, kenderfonó, jutagyárak, amelyek mind elsőrendű élet-szükséglethez tartoznak, ezért tehát az ezen téren elért drágulás is igen súlyosan érintette a fogyasztókönzséget. E téren a következő mérlegeket említi fel: A Magyar Textilipar Részvénytársaság 12 millió kor. részvénytőke mellett 4,334.000 koronát, vagyis 36%-ot keresett. A Magyar Pamutipar Részvénytársaság 2 millió részvénytőke mellett 696.000 koronát, tehát 34%-ot. A Hazai Pamutfonó- és Szövőgyár Részvénytársaság 4,500.000 kor. részvénytőke mellett 2,474.000 koronát, vagyis 54%-ot. Ennek is 64.000 kor. szubvenciója van. A Hungária Pamutgyár 2 millió alaptőke mellett 692.000 koronát, vagyis 31%-ot. Az Első Magyar Szövő- és Kötőgyár 1,500.000 kor. mellett 603.000 koronát, vagyis 40%-ot. A Danubius-gyár 3 millió alaptőke mellett 501.000 koronát keresett, vagyis 17%-ot. A Gácsi Gyapjuszövőgyár 1,600.000 korona tőke mellett 800.000 koronát, vagyis 50%-ot. A Rajeci Posztógyár 1,800.000 kor. tőke mellett 1,372.000 koronát, vagyis 76%-ot. A Magyar Gyapjagyár, amely a Kereskedelmi Bank alapítása, 3,200.000 kor. alaptőke mellett 2,400.000 koronát, tehát 75%-ot. A Felsőmagyarországi Posztógyár 1,800.000 kor. alaptőke mellett 920.000 koronát, tehát 50%-ot. A Honi Fonógyár 1,750.000 korona tőke mellett 1,123.000 koronát, tehát 66%-ot. Az Első Magyar Jutafonógyár 5 millió alaptőke mellett 800.000 koronát, tehát 25%-ot. A Magyar Kender- és Lenipagyár 3 millió tőke mellett 911.000 koronát, tehát 30%-ot. A Hungária Kenderfonógyár 1,600.000 kor. alaptőke mellett 360.000 koronát, tehát 23%-ot, a Jutagyár 1,500.000 kor. tőke mellett 831.000 koronát, vagyis 55%-ot. Az ipari vállalatok ezen csoportjánál tehát szintén 17%-tól 76%-ig menően keresték meg a részvénytőkét.

KRONDORFI

természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

KÖZGAZDASÁG.

A vármegyei gazdasági egyesület felhívása őszi gabonavetőmag beszerzésére. A földmívelésügyi miniszter az új termés értékesítésére vonatkozó rendelkezésben felhatalmazást adott a vármegyei gazdasági egyesületeknek, hogy tagjaik részére/direkt a termelőktől vásárolhatnak vetőmagot. A veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület ezen miniszteri rendelet alapján szintén gondoskodni fog a gazdáknak jó vetőmagval való ellátásáról. Elsősorban nemesített buza vetőmag beszerzésére fekteti a főszójt. Példák igazolják, hogy a nemesített buza felétek óriási előnnyel bírnak a közönséges buza fajták között. A legnagyobb előnyük az, hogy nagy ellenálló képességük van a rozsdabetegség ellen; továbbá, hogy az éghajlati viszonyokat jól tűrik; végül, hogy nagyobb és biztosabb termést adnak, mint a közönséges buza fajták. Természetes dolog, hogy ezen buza fajták többet fognak kerülni, mint a régi közönséges buza fajták. A nemesített buza fajtákon kívül, közönséges buza- és rozsfajtákat is közvetít az egyesület, de ezeket a vetőmagvakat jó hírnevű uródmakból fogja beszerezni. Aki a vármegyei gazdasági egyesület útján óhajt nemesített buza-, vagy közönséges buza- és rozsvetőmagot beszerezni, az mielőbb jelentse be szükségletét az egyesület igazgatóságánál.

A vármegyei rézgálicsal való ellátása. A vármegye alispánja és a vármegyei gazdasági egyesület elnökségének szorgos utánjárása folytán a megyei szőlősgazdák gálicszükséglete teljesen fedezve lett. A vármegyei gazdasági egyesület 920 q. gálicot osztott ki, úgy hogy holdankint 15—18 kg. jutott. Aki tehát idejében gondoskodott gálicszükségletének fedezéséről, ha bőségesen nem is, de aránylag jobban ki lett elégítve, mint a szomszédos vármegyék szőlősgazdái.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen leányomnak,

Kovács Lajosnénak

temetésén megjelentek s őszinte részvétükkel fájdalomukat enyhíteni kegyesek voltak, családom, a távollevő férj s az összes rokonság nevében hálás köszönetet mondok

KÉSZ FERENC.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Bódis János napszámos és Zsandár Mária leánya Margit, r. kath. — Homor Mihály máv. mozdonyfűtő és Ispacs Mária fia Lajos, r. kath. — Tóth Gyula ácssegéd és Hortoványi Mária leánya Anna Mária, r. kath.

Halálozás.

Kovács Lajosné Kész Mária vendéglős neje 31 éves, r. kath. — Bolváry Andrásné Angermann Mária csizmadiamester neje 45 éves, r. kath. — Kocsis Gizella 2 éves, r. kath. — Tejes Ilona 15 hónapos, r. kath. — Krausz Jakab nyug. tanító 84 éves, izr. — Mátyás Pál napszámos 75 éves, r. kath. — Bagyula Anna napszámosnő 85 éves, r. kath. — Bozsoki Mária 3 hónapos, r. kath. — Weisz Irma 11 hónapos, róm. kath. — Körmendi József 2 hónapos, r. kath. — Talalfusz Szilárdka Mária 12 hónapos, r. kath. — Lakatos Katalin 11 hónapos, r. kath. — Bodecz Jolán 17 éves, ref. — Ükös Sándorné Király Lidia napszámosnő 64 éves, ref.

Házasság.

Ujvári Károly máv. hivatalnok 21 éves, r. kath. és Pincz Teréz Erzsébet 19 éves, r. kath. — Szabó László főpincér 25 éves, ref. és Szabó Erzsébet varrónő 20 éves, r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4 1/2 %

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege- és gyarmatáru-kereskedő, ásványvíz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényre

az összes gyógy- és ásványvizek friss töltésben megérkeztek ::

Mohai Ágnes, Rohísi templom és Styria, Salvator, Gieshübler, Bikszádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi, Csizi, Répáti, Billini, Marienbadi, Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn, Málnási Sicilia és Mária, Parádi kénes és Arzén, Preblau, Guber, Igmándi és Ferenc József keserűvíz

Főraktára Veszprém és vidéke részére

a szt. Lukács Kristályviznek,

árak patent porcellándugós üveggel együtt:

90 fill. 84 fill. 76 fill. 50 fill.

2 lit. 1 1/2 lit. 1 lit. 1/2 lit.

Finom hentesárúk,
sajtok, déligyümölcsök, korai főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök

Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek

Gerbaud (Kugler) raktára

Linoleumok és padlóbeeresztő szerek

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 6. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetőzés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalappok, tetőzés szerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér írópapírok, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61